

Təbib

Təsisçi: Azərbaycan Tibb Universiteti

Qəzet 1933 -cü ildən çıxır. <http://www.amu.edu.az> № 03 (1664) 15 fevral 2018 - ci il

Qiyməti 50 qəpik

Prezident İlham Əliyev Formula-1 Qrupunun baş icraçı direktorunu qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev fevralın 13-də Formula-1 Qrupunun baş icraçı direktoru Çeyz Kerini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə Azərbaycanda Formula-1 yarışlarının çox yaxşı təşkil olunduğu və yüksək səviyyədə keçirildiyi vurğulandı. Qeyd edildi ki, Formula-1 yarışlarının Azərbaycanda təşkili xeyli sayda insanların paytaxtımızda gedən inkişafı yaxından tanış olması ilə bərabər, eyni zamanda, Azərbaycana turist axınının təmin edilməsi işinə də öz töhfəsini verib.

Söhbət zamanı Bakıda bu ilin aprel ayında keçiriləcək Formula-1 yarışları ilə bağlı məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

BU SAYIMIZDA

İcbari sığorta sisteminin tətbiqi ilə bağlı müzakirə aparılıb 2

Prezident İlham Əliyevin diqqət və qayğısı sayəsində yenidən qurulan ölkə səhiyyəsi bir sıra mühüm nailiyyətlərə imza atıb 2

Talassemiya ilə mübarizədə KİV-lərin rolu artırılmalıdır 4

Onkoloji Klinikada Xərçənglə Mübarizə Gününə aid tədbir keçirilib 3

QIŞ İMTAHAN SESSİYASI BAŞA ÇATIB 3

Şüa diaqnostikası və terapiyası kafedrasında rezidentlərin seminarı başlayıb 6

Mütəxəssislərimiz Naxçıvanda keçirilən tədbirdə çıxış edib 5

ATU-nun tələbələri Gənclər Günündə Fəxri Fərmanla təltif ediliblər 3

Tədris Terapevtik Klinikasının nəzdində fəaliyyət göstərən Tibbi Ekspertiza Komissiyasının iclası keçirilib 4

Prezident İlham Əliyevin diqqət və qayğısı sayəsində yenidən qurulan ölkə səhiyyəsi bir sıra mühüm nailiyyətlərə imza atıb

Fevralın 14-də Əziz Əliyev adına Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunda bu il aprelin 11-də prezident seçkilərində tibb ictimaiyyətinin nümayəndələri tərəfindən Prezident İlham Əliyevin namizədliyinin dəstəklənməsinə həsr olunmuş toplantı keçirilib.

Tədbirdə çıxış edən Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü Sudeyif İmamverdiyev Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə qazanılan uğurlardan danışdı. O, Azərbaycanın dünyanın iqtisadi cəhətdən sürətlə inkişaf edən,

mütərəqqi, sivil dəyərlərə malik ölkə olduğunu vurğulayaraq deyib: "Bütün sahələrdə ildən-ildən inkişaf edən Azərbaycanın hərbi qüdrəti də artır, ordumuz güclənir və bu, bizdə erməni işğalında olan torpaqlarımızın azad ediləcəyinə böyük inam yaradır. Xalqın rifahının və sosial vəziyyətinin yaxşılaşması, o cümlədən həkimlərə göstərilən qayğı və diqqətin getdikcə yüksəlməsi, eləcə də digər istiqamətlərdə qazanılan nailiyyətlər bizi növbəti seçkilərdə yenə də İlham Əliyevə səs verməyə sövq edir".

Toplantının moderatoru Azərbaycan Tibb Universitetinin II uşaq xəstəlikləri kafedrasının professoru Surxay Musayev bildirib ki, Prezident İlham Əliyev hakimiyyətə gəldiyi gündən onun siyasətinin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşlarının sağlamlığı dayanır. Əhəlinin rifahının yaxşılaşdırılması, sosial problemlərin həlli, insanların müasir səhiyyə xidmətləri ilə təmin olunması istiqamətində ardıcıl addımlar atılıb. Son 15 ildə ölkədə səhiyyə islahatları uğurla reallaşdırılıb. Bu gün təkə paytaxtda deyil, bölgələrdəki tibb müəssisələri də ən müasir avadanlıqla təchiz olunub. Müalicə-diaqnostika mərkəzləri, xəstəxanalar tikilib, mövcud səhiyyə ocaqları əsaslı surətdə yenidən qurulub, bölgə sakinləri birbaşa yerlərdə müalicə olunmaq imkanı qazanıblar.

Ölkədə səhiyyə islahatlarının uğurla reallaşdığını bildiren Mərkəzi Klinik Xəstəxananın baş həkimi, Azərbaycan Ürək

və Damar Cərrahiyyəsi Cəmiyyətinin sədri, tanınmış kardiocərrah Kamran Musayev əhəlinin sağlamlığının qorunmasında və tibbi xidmətin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılmasında səhiyyənin prioritet sahələri üzrə qəbul olunan dövlət proqramlarının mühüm rol oynadığını vurğulayaraq deyib: "Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə ölkədəki tibb ocaqlarında xidmətin keyfiyyəti yaxşılaşdırılıb. Aztəminatlı və ağır xəstəliklərdən əziyyət çəkən insanlar pulsuz dərmanlarla təmin olunması və müalicəyə cəlb edilməsi ölkə siyasətinin əsas istiqamətlərindən biridir. Son illər səhiyyə sahəsində yaşanan ən böyük inqilabi dəyişiklik isə bu sektorun dünyanın müasir tibbi texnika və avadanlıqları ilə təmin olunmasıdır. Müasir Azərbaycanı modern texnologiyaların tətbiq olunduğu məkana çevirmək məqsədini qarşıya qoyan Prezident İlham Əliyevin diqqət və qayğısı sayəsində ölkəmizdə yenidən qurulan səhiyyə müəssisələri regionda ilk dəfə açıq ürək əməliyyatı və qara ciyərin köçürülməsi kimi mühüm nailiyyətlərə imza atıb. Bu illər ərzində regionlarda onlarla tibb ocağının, müalicə-diaqnostika mərkəzinin inşası səhiyyə sisteminin inkişaf

ından xəbər verir. Mən bir kardiocərrah kimi xüsusilə vurğulamaq istərdim ki, hazırda istər paytaxt Bakıda, istərsə də bölgələrdə ən yüksək avadanlıqlarla təchiz edilmiş tibb mərkəzlərində ürək əməliyyatlarının aparılması adi hala çevrilib. Elə mənim çalışdığım Mərkəzi Klinik Xəstəxana 2001-ci ildə ulu öndər Heydər Əliyevin iştirakı ilə açılıb. Bu klinikada xəstəliklərin müalicəsində tibbin ən son yenilikləri tətbiq edilir".

Digər çıxış edənlər səhiyyəimizin son illər beynəlxalq aləmdə nüfuzunun yüksəldiyini bildirdilər. Qeyd olunub ki, bu gün Azərbaycan tibb sahəsi müxtəlif səviyyəli sənə və protokollar əsasında dünyanın bir sıra ölkələri ilə məhsuldar əməkdaşlıq edir. Bütün bunlar Azərbaycanda səhiyyə sahəsində qazanılan uğurların yalnız bir hissəsidir.

Sonra Azərbaycan tibb ictimaiyyətinin bəyanatı səsləndirilib. Bəyanat toplantıda iştirak edən təşkilatların nümayəndələri tərəfindən imzalanıb.

Bəyanatda vurğulanır ki, Azərbaycan səhiyyə işçiləri ulu öndər Heydər Əliyevin layiqli davamçısı İlham Əliyevin namizədliyini bu seçkilərdə də dəstəkləyəcəklər. Bildirilir ki, onun rəhbərliyi ilə Azərbaycan Respublikası qarşıda illərdə daha böyük nailiyyətlərə imza atacaq, müstəqil dövlətimizin beynəlxalq aləmdə nüfuzu daha da artacaq.

İcbari sığorta sisteminin tətbiqi ilə bağlı müzakirə aparılıb

Avropa İttifaqının dəstəklədiyi tvinning layihənin nümayəndələri universitet rəhbərliyi ilə görüşüb

Avropa İttifaqı "Azərbaycanda icbari tibbi sığorta sisteminin tətbiqinə dəstək" tvinning-layihəsini icra edir. Bu geniş proqramın reallaşdırılması çərçivəsində layihənin təmsilçiləri Azərbaycan Tibb Universitetində qonaq olublar.

qında danışıb. O, iki il ərzində Avropa ölkələrinin müvafiq istiqamət üzrə böyük təcrübəyə malik mütəxəssis və ekspertlərinin Avropanın qabaqcıl təcrübəsinə əsaslanaraq icbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinə dəstək verəcəyini deyib. Cənab

Görüşün əvvəlində ATU-nun rektoru, professor Gəray Gəraybəyli qonaqlara rəhbərlik etdiyi universitetin fəaliyyəti, buradakı tədris-təhsil sistemi haqqında məlumat verib. Həmçinin, ATU-nun klinikalarında göstərilən tibbi xidmət barəsində də ətraflı informasiya ilə qonaqları tanış edən G.Gəraybəyli Azərbaycanda icbari tibbi sığortanın tətbiqinin mühüm məsələ olduğunu, bu məqsədlə dövlət tərəfindən əhəmiyyətli addımların atıldığını vurğulayıb.

Rektor G.Gəraybəyli bildirib ki, ATU-nun klinikalarında bəzi qurumlardan göndərilən sığortalı xəstələrə xidmət göstərilir. Lakin bu imkandan bütün

Q.Çerniauskas bildirib ki, layihə çərçivəsində Agentliyin institusional imkanlarının artırılmasına, hüquqi bazanın möhkəmləndirilməsinə, icbari tibbi sığortanın maliyyə alətlərinin formalaşdırılmasına, tibbi xidmətlərin satın alınmasına, baza zərfinin strukturuna və əhatə dairəsinə, tariflərin hesablanmasına, habelə informasiya texnologiyaları sisteminin düzgün qurulmasına dair ixtisaslaşmış ekspert məsləhət və rəylərinin verilməsi planlaşdırılıb.

Qeyd edək ki, nümayəndə heyətinin tərkibinə Avropa İttifaqının "Azərbaycanda icbari tibbi sığorta sisteminin tətbiqinə dəstək" tvinning

əhəlinin istifadəsi insanların sağlamlığının müdafiəsində ciddi rol oynayır. ATU-nun rektoru Avropa İttifaqının dəstəklədiyi bu layihənin ölkəmizdə icbari tibbi sığortanın tətbiqində və islahatların aparılmasında böyük rol oynayacağından əminliyini dilə gətirib.

Bundan əlavə, professor Gəray Gəraybəyli son dövrlər universitetin tədris sistemində aparılan islahatlar, tibb sahəsində peşəkar kadrların yetişdirilməsi istiqamətində görülən tədbirlər haqqında da nümayəndə heyətinə məlumat verib.

Avropa İttifaqının "Azərbaycanda icbari tibbi sığorta sisteminin tətbiqinə dəstək" tvinning layihəsinin Rezydent tvinning müşaviri Qediminas Çerniauskas isə layihənin məqsədləri haq-

layihəsində kiçik layihə rəhbəri Mindaugas Strumskis, layihənin digər təmsilçiləri Qintaras Kaçevičius, Aysel İbayeva və Nərgiz Rəsulova daxil idi. Görüşdə ATU-nun beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru, dosent Nadir Zeynalov, rektorun müşaviri Zülfiqar Musabəyov, Tədris Cərrahiyyə Klinikasının baş həkimi, professor Rauf Ağayev də iştirak edirdilər.

Avropa İttifaqının dəstəklədiyi tvinning layihəsinin məqsədi Avropa Qonşuluq Siyasəti çərçivəsində icbari tibbi sığorta sahəsi üzrə ölkə qanunvericiliyinin təkmilləşdirilməsi və Alın bu sahədə mövcud qanunvericilik sistemi ilə uyğunlaşdırılmasından ibarətdir.

Onkoloji Klinikada Xərçənglə Mübarizə Gününə aid tədbir keçirilib

ATU-nun Onkoloji Klinikasında 4 fevral Ümumdünya Xərçənglə Mübarizə Gününə həsr olunmuş tədbir keçirilib.

Klinikanın direktoru, akademik Əhliman Əmiraslanov bu günün təsis olunması səbəbindən və əsas mahiyyətindən söz açıb: "Ümumdünya Xərçəng Günü 2005-ci ildə Xərçəng Əleyhinə Beynəlxalq İttifaq (UICC) tərəfindən təsis edilib. Əsas məqsəd dünya ölkələrinin diqqətini bu qlobal problemə yönəltmək, onun nə dərəcədə təhlükəli olduğunu və mübarizənin yalnız birlikdə aparılıqda effektiv olmasını bir daha dünya ictimaiyyətinə xatırlatmaqdır".

Akademik Əhliman Əmiraslanov klinikanın yaran-

2007-ci ildə baş tutub. Klinikada 2 stasionar, gündüz stasionarı, poliklinika və diaqnostika, əməliyyat və anestezioloji şöbələri fəaliyyət göstərir. Burada onkoloji xəstələrin müayinə və müalicəsi aparılır, yüksək ixtisaslı həkimlər tərəfindən hər növ şiş əməliyyatları icra olunur.

Klinikanın baş həkimi, dosent Nəsimi Qasimov son həftə ərzində

ma tarixi, fəaliyyəti və burada aparılan əməliyyatlar haqqında da məlumat verib. Onun sözlərinə görə, ATU-nun Onkoloji Klinikası Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin 23 noyabr 2006-cı il 250 sayılı qərarına əsasən yaradılıb. Klinikanın açılışı 18 iyun

Onkoloji Klinikada icra olunan əməliyyatlar haqqında geniş məlumat verib.

Daha sonra klinikanın şöbə müdirləri və rezidentlərin iştirakı ilə keçirilən iclas cari məsələlərin müzakirəsi ilə davam edib.

ATU-nun tələbələri Gənclər Günündə Fəxri Fərmanla təltif ediliblər

2 Fevral – Gənclər Günü münasibətilə Nəsimi rayon gəncləri bir araya gəliblər. 1500 nəfərdən çox qonağın iştirakı ilə baş tutan bayram tədbirində rayonun istehsalatda, elm, mədəniyyət sahəsi və təhsildə, ictimai, elmi-pedaqoji fəaliyyətdə və idman sahəsində fərqlənən qabaqcıl gəncləri, rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri, çoxsaylı qonaqlar iştirak edib.

Tədbirdə çıxış edən Nəsimi rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Asif Əsgərov dövlətin gənclər üçün yaratdığı şəraitdən söz açıb. Qeyd edib ki, Nəsimi rayon əhalisinin təqribən 30,8 faizini gənclər təşkil edir.

Bayram tədbirində Azərbaycan Tibb Universitetinin 50 nəfər tələbəsi iştirak edib. Rayonun ictimai-siyasi həyatında, təhsildə, idmanda, elm, mədəniyyət və digər sahələrində fərqlənən gənclərə ümumilikdə 35 nominasiya üzrə Nəsimi rayon İcra Hakimiyyətinin Fəxri Fərmanları və qiymətli hədiyyələri təqdim olunub. Diplom alan gənclər arasında ATU-nun iki tələbəsi də var. Rayonun ictimai-siyasi həyatında və təşkilatçılıqda, həmçinin beynəlxalq konfranslarda iştirakına görə ATU TGT-nin sədri, VI kurs tələbəsi Tural Əzizov və intellektual oyunlarda və rayonun ictimai-siyasi həyatında fəal iştirakına görə V kurs tələbəsi Həyat Quliyeva Fəxri Fərmanla təltif ediliblər.

ATU-nun mətbuat xidməti

ATU-da ötən ilin dekabrın 29-undan başlayan qış imtahan sessiyası fevralın 1-də başa çatıb. Ənənəvi olaraq hər il olduğu kimi, imtahanın gedişini izləmək üçün Virtual Test Mərkəzində olduq.

ya gün ərzində tələbələrə daxil olan 8 şikayətin 5-nə baxıb. Onlardan 2-si əsaslı, 3-ü isə əssasız olub. Edilmiş 3 şikayətə də gün

imtahan sessiyasında 43 minə yaxın imtahan keçirilib. I, II kurs tələbələri üçün imtahan keçən semestrlərə nəzərən fərqli formatda

sayı demək olar ki, əvvəlkilərlə eyniyyət təşkil edir. Qiymətləndirmə yalnız keyfiyyət fərqiyyətdir. 42-46 arası bal toplayan isə 7

QIŞ İMTAHAN SESSİYASI BAŞA ÇATIB

Tələbələrə, müəllimlərlə və nəzarətçilərlə görüşüb, onların təəssüratlarını öyrənməyə çalışdıq. Söhbət zamanı hərbi tibb fakültəsinin tələbələri Baba Fərəcov və Ağanur Cavadov bildirdilər ki, dəri-zöhrəvi xəstəlikləri fənnindən imtahan veriblər. Hər ikisi də imtahanın gedişindən razıdırlar və müvəffəqiyyət qazanıblar. II müalicə-profilaktika fakültəsinin tələbələri Günel Novruzlu və Aytac Cəbraylova da imtahan verdikləri histologiya fənnindən uğurla çıxdıqlarını söylədilər. Nəzarətçilər qrupunun üzvü Namiq Xəlilov bizimlə söhbətində bildirdi ki, nəzarətçi olduğu müddətdə heç bir pozuntu olmayıb, hər şey normaldır və hər hansı ciddi hadisə qeydə alınmayıb.

Apellyasiya Komissiyasının üzvü Oqtay Mehdiyev isə məlumat verdi ki, komissiya-

ərzində baxılacaq."

II müalicə-profilaktika fakültəsinin dekani, dosent İsrail Məhərrəmbəylinin bildirdiyinə görə, hazırda II kurs tələbələri histologiya fənnindən imtahan verir. İmtahana tələbələr vaxtında gəliblər. Bu səbəb imtahanın gedişinə müsbət təsir edir. Elə bir ciddi problem yoxdur. Tələbələr imtahanın gedişindən razıdır. İlk məlumatlara görə, imtahana gəlməyənlər də, müvəffəqiyyət qazanmayanlar da var. Yuxarı kurslardan fərqli olaraq, aşağı kurslarda format fərqi var. Bunun da əsas məqsədi tələbələrin kitaba meyl etməsinə stimül verməkdir.

Virtual Test Mərkəzinin direktoru, dosent Şahin Bayramovun imtahanın nəticələri ilə bağlı təəssüratlarını da öyrəndik: "Bu ilin qış

olub. III-VI kurs tələbələrinə əvvəllər olduğu kimi, 50 sual düşüb və hər sual bir bal hesab olunub." – deyən Ş. Bayramov dünyada qəbul edilmiş və sertifikat almış MODULE proqramının imtahanda tətbiq olunduğunu qeyd edib.

"I və II kurs tələbələri imtahanları 25 sual üzrə veriblər. Hər sualın cavabı 2 balla dəyərləndirilib. Digər tərəfdən isə 25 sualdan 15-ni baza suallar, 10-nu isə tələbənin görmədiyi suallar təşkil edib. Məqsəd isə ən yaxşı oxuyan tələbəni keyfiyyətcə digərindən seçmək olub. Təkcə histologiya fənninin diaqramasına nəzər yetirdikdə görürük ki, bu fəndən 800-ə yaxın tələbə imtahan verir. Onlardan yalnız bir tələbə 48 bal toplayıb. Bu imtahanda da tələbələrin kəsir

tələbə olub."

Ş. Bayramov həmçinin əvvəllər keçirilən imtahanlarda düşən sualın 5 cavabı və bundan yalnız birinin düz olduğunu qeyd edib: "Təkcə cavablı adlanan sualların 5 cavabı var idi, onlardan yalnız biri düz olurdu. Tələbə doğru cavabı tapıb müəyyən etməli idi. Amma I, II kurslarda çoxcavablı olan suallardan istifadə olunur. Bir sualın bir neçə doğru cavabı olur. Tələbələr həmin cavabların hamısını müəyyənləşdirməlidir.

Diqqətinizə çatdırım ki, alınan nəticələr gözlədir və bunu başlanğıc hesab etmək olar. Hesab edirəm, gələcəkdə təkmilləşirmə işlərinə ehtiyac var və bu istiqamətdə mütəxəssislər lazımı işlərini görəcəklər."

Qabil ABDULLAYEV

Talassemiya ilə mübarizədə KİV-lərin rolu artırılmalıdır

Yanvarın 31-də Respublika Talassemiya Mərkəzində «Talassemiya ilə mübarizədə KİV-lərin rolu» mövzusunda konfrans keçirilib.

Tədbirin əsas məqsədi KİV-lərlə birgə talassemiyadan əziyyət çəkən insanların təhlükəsiz və keyfiyyətli qanla təmin olunması üçün könüllü donor xidmətinin inkişaf etdirilməsi və xəstəliyin yayılmasının qarşısının alınması üçün cəmiyyətin maarifləndirilməsidir.

Tədbirdə çıxış edən mərkəzin direktoru, ATU-nun Tədris Terapevtik Klinikasının hematoloqu Valeh Hüseynov son illər bu istiqamətdə qəbul olunan dövlət proqramlarının səmərəli nəticə verdiyini bildirib: "Talassemiya bütün dünyada olduğu kimi Azərbaycanda da aktual problemlərdən biridir. Son statistik göstəricilərə əsasən ölkədə bir milyondan artıq

problemin həlli istiqamətində, xüsusilə regionlarda silsilə tədbirlərin keçirilməsi vacibdir. Belə ki, talassemiyanın aradan qaldırılmasında əsas məsələ müalicə deyil, zamanında profilaktik tədbirlərin aparılmasıdır. Məqsədimiz respublikada talassemiya ilə doğulan uşaqların sayını azaltmaqdır. Burada nikaha girən cütlüklərin müayinəsi əsas rol oynayır. Problemin həlli istiqamətində ikinci əsas məsələ isə prenatal diaqnostikanın inkişafıdır. Onu da qeyd edim ki, son illər aparılan işlər sayəsində xəstəliyin "yaş həddi" böyüyüb. Belə ki, xəstəlikdən əziyyət çəkənlərin çoxunun yaş həddi 20-dən yuxarıdır. Hazırda mərkəzimizdə yaşı 18-dək olan təxminən üç minə yaxın uşaq qeydiyyatdadır".

Direktor onu da qeyd edib ki, bu problem 18 yaşdan yuxarı xəstələrin iş tapması baxımından da çətinliklər törədir. Belə ki, müraciət etdikləri qurumlarda xəstəlik haqqında məlumat alındıqda hansısa problemin yaranacağından qorxaraq onları işə qəbul etməzlər: "Lakin bu düzgün yanaşma deyil. Ümid edirik ki, maarifləndirmə tədbirləri nəticəsində insanlar belə fikirdən daşınacaq və xəstəlikdən əziyyət çəkənlərin işlə təmin olunmasında köməklik göstərəcəklər".

Sonra Azərbaycan Tibb Universitetinin psixiatriya kafedrasının assistenti İkrəm Rüstəmovun "Talassemiyalı uşaqlarda və yeniyetmələrdə psixoloji problemlər" mövzusunda məruzəsi dinlənilib. Qeyd edək ki, tədbirdə ATU-nun elmi işlər üzrə prorektoru, uşaq nefroloqu dosent Rauf Bəylərov da iştirak edirdi.

Konfransda müxtəlif dövlət qurumlarını təmsil edən 100-yə yaxın nümayəndə iştirak edib.

talassemiya daşıyıcısı var. Məhz bu daşıyıcıların ailə qurması ilə əlaqədar ölkədə talassemiyalı xəstələrin sayında son illərə qədər artım müşahidə edilirdi. Hazırda respublikamızda 3000-dən yuxarı qeydiyyatda olan irsi qan, o cümlədən talassemiyalı xəstələr var. Son üç il ərzində dövlətimiz tərəfindən qəbul olunan bir sıra proqramlar, o cümlədən nikahdan öncə cütlüklərin yoxlanılması nəticəsində 2017-ci ildə bu xəstəliklə dünyaya gələnlərin sayında əhəmiyyətli dərəcədə azalma müşahidə edilib. Onu da qeyd edim ki, bu cür proqramlar öz nəticəsini qısa müddətdə vermir. Digər ölkələrin təcrübəsinə də əsaslanaraq onu demək olar ki, bu

Rezidentlərin seminarı - "Vezikoureteral refluks" xəstəliyinin radiodiaqnostikası və "Renal dopler" müayinəsi mövzularında müzakirə

Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Terapevtik Klinikasında "Şüa diaqnostikası və terapiyası" kafedrasının rezidentlərinin seminarı keçirilib.

Seminarla çıxış edən direktorun müavini Adil Nuriyev bu seminarların elmi əhəmiyyətindən danışaraq bildirdi ki, silsilə xarakterli daşıyan seminarlar rezidentlərin may ayında keçiriləcək VI elmi-təcrübə konfransına (VI ATUREK) hazırlıqlarda mühüm rol oynayacaq.

Daha sonra kafedranın həkim-rezidenti Xavər Qurbanlının "Vezikoureteral refluks" xəstəliyinin radiodiaqnostikası haqqında çıxışı dinlənilib.

O bildirdi ki, müraciət edən xəstələrdə USM müayinəsində hidronefroz aşkar edilərsə və xəstədə tez-tez Urenar trakt infeksiyası müşahidə olunarsa, pasiyent Vadinq sistoureterografiyasına göndərilir: "Klinikada bu müayinə metodu həyata keçirilir. Əgər vaxtında vezikoureteral

Gülməkan Qədimli "Renal dopler" ("Böyrək dopleri") müayinəsi barədə danışdı.

O qeyd edib ki, "Renal dopler" müayinəsi ən çox hipertenziyası, yəni təzyiqi yüksək olan xəstələrdə aparılır.

"Renal damarlarda stenozun olub-olmaması aşkarlanır. Bu, ən optimal müayinə üsuldur. Ən vacib məqam isə təzyiqə diqqət edilməsidir. Belə xəstələrdə bel ağrıları, sidikdə qan və s. müşahidə edilə bilər. Renal ultrasəs müayinəsi zamanı böyrək daşlarını, həmçinin böyrəklərdə infeksiyanın səbəb olduğu dəyişiklikləri təsbit etmək

reflüks diaqnozu qoyulmazsa, bu, böyrək parenximası zədələnməsinə gətirib çıxarır".

Seminarın davamında həmin kafedranın həkim-rezidenti

mümkündür".

Seminar həkim-rezidentlərin müzakirəsi ilə davam etdirilib.

Tədris Terapevtik Klinikasının nəzdində fəaliyyət göstərən Tibbi Ekspertiza Komissiyasının iclası keçirilib

Fevralın 2-də ATU-nun Tədris Terapevtik Klinikasının nəzdində fəaliyyət göstərən Tibbi Ekspertiza Komissiyasının genişləndirilmiş iclası keçirilib.

İclasda çıxış edən direktorun müavini Adil Nuriyev aparılan bu müzakirələrin rezidentlərin kliniki praktiki vərdişlərinin artırılmasında faydalı olacağını bildirdi: "Eyni zamanda onlar xəstəlik tarixlərinin düzgün tərtib edilməsi, diaqnozun qoyulmasında və əsaslandırılmasında müasir klinik protokolların müalicənin tətbiq olunmasında rolu ilə bağlı mühüm bilgilərə sahib olacaqlar".

Daha sonra komissiyanın sədri, I daxili xəstəliklər və reanimatologiya kafedrasının müdiri, professor İsfəndiyar İsmayılov çıxış edərək komissiyanın gördüyü işlərdən danışdı. Professor qeyd edib ki, komissiya klinikasının ümumi işi üçün daima çalışır və bundan sonra da bu sayələrini davam etdirəcək.

İclasın davamında bir neçə xəstənin klinik təhlili aparılıb. Komissiya üzvlərinin də iştirakı ilə aparılan təhlillərdə professorlar, şöbə müdirləri və rezidentlər iştirak ediblər.

Məlumat üçün bildirək ki, komissiyanın katibi I daxili xəstəliklər və reanimatologiya kafedrasının dosenti Türkan Kərimova, üzvləri professorlar Yaqub Qurbanov və Zakir Əliyev, Uşaq kardio-revmatologiya şöbəsinin müdiri Ələkbər Həsənov, kardioloq Fuad Səmədov və Hematologiya şöbəsinin müdiri Valeh Hüseynovdur.

"Dissertasiyaların tərtibi qaydaları" mövzusunda seminar keçirilib

Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Terapevtik Klinikasında "Dissertasiyaların tərtibi qaydaları" mövzusunda seminar keçirilib.

Seminarla doktorantlar və dissertantlar üçün önəmli bilgilər açıqlanıb. ATU-nun terapevtik və pediatrik propedevtika kafedrasının dosenti, tibb üzrə fəlsəfə doktoru Səidə Xanməmmədova çıxışında Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının rəyasət heyətinin qərarları ilə edilmiş dəyişikliklərlə,

dissertasiyaların tərtibi qaydaları ilə bağlı seminar iştirakçılarına ətraflı məlumat verib. Keçirilən bu seminarın doktorantlar və dissertantlar üçün əhəmiyyətini vurğulayan S.Xanməmmədova qeyd edib ki, seminar gələcəkdə bu sahədə görüləcək işlərin keyfiyyətinin yüksəldilməsi baxımından da vacib rol oynayacaq.

P.S. Ötən sayımızda texniki yanlışlığa yol verildiyinə görə yazı təkrar çap olunur.

ATU-nun mətbuat xidməti

Mütəxəssislərimiz Naxçıvanda keçirilən tədbirdə çıxış edib

Azərbaycan Tibb Universitetinin mütəxəssisləri təkcə bu universitetdə deyil, ölkənin əksər səhiyyə müəssisələrində keçirilən yüksək səviyyəli tədbirlərdə aktiv iştirak edirlər. Belə toplantılardan biri Naxçıvan Muxtar Respublika Xəstəxanasında baş tutub. Burada "Səhiyyənin aktual problemləri" mövzusunda keçirilən elmi-praktik konfransda ATU-nun təmsilçiləri də çıxış ediblər.

vərəm kimi infeksiyon xəstəliklərin qarşısını almaq üçün uşaqlara peyvəndlərin vurulması vacibdir.

Tədbirdə Naxçıvan Muxtar Respublikası səhiyyə nazirinin müavini Samrat Gəncəyeva çıxış edərək muxtar respublikada səhiyyə sisteminin yenidən qurulması və müasir standartlara uyğunlaşdırılması, ixtisaslı kadrların hazırlanması istiqamətində görülən

ATU-nun psixiatriya kafedrası, uşaq psixi sağlamlıq və inkişaf mərkəzinin həkim psixiatri, tibb elmləri üzrə fəlsəfə doktoru İkrəm Rüstəmov "Uşaqlarda inkişaf psixopatologiyaları" mövzusunda çıxış edib. Azərbaycan Tibb Universitetinin I Uşaq Xəstəlikləri kafedrası, Uşaq psixi sağlamlıq və inkişaf mərkəzinin həkim -pediatri, tibb elmləri üzrə fəlsəfə doktoru Nigar Sadiyeva isə "Peyvəndlər: müasir yanaşma" mövzusunda fikirlərini açıqlayıb. Həkimin sözlərinə görə, vaksinasıya hər il 3 milyon uşaq ölümünün, 750 min uşağın əlil olmasının qarşısını alır. Qızılca, məxmərək,

məqsədyönlü tədbirlər haqqında məlumat verib. Qeyd olunub ki, sosial-iqtisadi islahatların səmərəliliyinin yüksəldilməsi, müalicə-profilaktika işinin təşkili sahəsində görülən işlər tibbi xidmətin yaxşılaşdırılmasına müsbət təsir göstərir. Uşaqların psixi sağlamlığı və inkişafı da daim diqqət mərkəzindədir.

Bundan əlavə, toplantıda "Yenidoğulmuşlarda sarılıqlar", "Uşaq cərrahiyyəsində aktual problemlərə yanaşma", "Autizm-nevroloq gözü ilə" və digər mövzularda maraqlı çıxışlar olub. Konfransda məruzələr ətrafında müzakirələr aparılıb, suallar cavablandırılıb.

Rezidentlərə bacarıqların artırılması məqsədi ilə kurs keçirilib

ATU-nun Cərrahiyyə Klinikasında rezidentlərin cərrahi bacarıqlarının artırılması məqsədi ilə I cərrahi xəstəliklər kafedrasının baş laborantı Azər Hübətovun təşkilatçılığı ilə kurs keçirilib.

A.Hübətovun bildirdiyinə görə, kurs üç hissədən ibarət olub. İlk mərhələdə rezidentlərə cərrahin alətlərlə işləmə qaydaları - düyünlərin bağlanması, tikişlərin qoyulması və cərrahi alətlərlə tanışlıq, ikinci hissədə bacarıqların artı-

məliyyəti, bağırsaqlar üzərində anostomozun qoyulması və s. öyrədilib".

Baş laborantın bildirdiyinə görə, hazırda kursun sonuncu mərhələsidir. Bu hissədə isə təməl laparoskopik bacarıqlar öyrədilir. Yəni ilkin olaraq laparoskopik alətlərlə tanışlıq, laparoskopik endoskop üzərində tikişlərin qoyulması və bağlanması və s. öyrənilir. Onun sözlərinə görə, I kurs rezidentlərinin

bu kursu keçməsi olduqca vacibdir. Rezidentlər bu vərdislərə yiyələndikdən sonra onların cərrahi əməliyyatlarda iştirakı təmin olunacaq.

M.CAVADOV

ılması vərdişləri yaş toxumalar üzərində həyata keçirilib: "Yaş toxuma əsasən xüsusi ət parçalarından hazırlanıb, atiroma maketi yaradılıb. Dəridə kəsiklərin aparılması, dəri tikişlərinin qoyulması, dərialtı aksislərin açılması və drenajı

Əmək gigiyenası və uşaq-yeniyyət mərkəzləri kafedrasında müəllimlər üçün seminar keçirilib

◆ Fevralın 5-də əmək gigiyenası və uşaq-yeniyyət mərkəzləri kafedrasında müəllimlər üçün seminar keçirilib.

istifadə ediləcəyini də vurğulayıb.

İlk seminarda kafedranın dosenti Səyyad Gürzəliyev yenidən işlənmiş "Əmək gigiyenası

Belə bir seminarın kafedrada son illər ərzində ilk dəfə keçirildiyini söyləyən kafedranın müdiri, dosent Şəhla Balayeva bildirib ki, seminarın əsas məqsədi tədrisin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, professor-müəllim heyətinin peşə hazırlığı səviyyəsinin artırılmasıdır: "Bununla əlaqədar kafedrada fənlər üzrə keçirilən mövzulara uyğun olaraq belə seminarların təşkili tələbələr gələcək iş həyatına daha yaxşı hazırlamaqda, onlara lazımi bilik və bacarıqları aşılamaqda müəllimlərə bir dəstəkdir. Müəllimlər təqdim edəcəkləri mövzular haqqında məlumat veriblər və həmin mövzular üzərində işləyirlər. Əsas məqsədlərimizdən biri də xüsusi əmək təbabəti üzrə bacarıqları praktik məşğələlər vasitəsilə tələbələrə mənimsətmək, eyni zamanda müasir tədris üsullarını paylaşmaq, təklif və iradları dinləməklə daha da təkmilləşdirməkdən ibarətdir".

Elmin bir yerdə durmadığını, daim inkişafda olduğunu, aparılan araşdırmalar nəticəsində yeni qanun layihələrinin, yeni tələblərin hazırlandığını deyən Şəhla xanım gələcəkdə bu qanun layihələrindən həkimlərin işində

sahəsi üzrə istifadə olunan əsas qanunverici və normativ sənədlər" mövzusu haqqında geniş məlumat verib. Hazırda işçilərin sağlamlığının qorunması üçün dövlət tərəfindən qəbul edilmiş müasir qanun və normativ sənədlər, elmi yeniliklər barədə söhbət açaraq tələbələr tərəfindən mövzunun daha yaxşı mənimsənilməsi, qarşıya qoyulan problemin aktuallığının dərk edilməsi üçün vacib olan əsas məqamlara toxunan məruzəçi kafedranın əməkdaşları dosent N.Süleymanzadə, dosent M.Nəbiyeva, dosent Z.İsmayilovanın suallarını da cavablandırılıb.

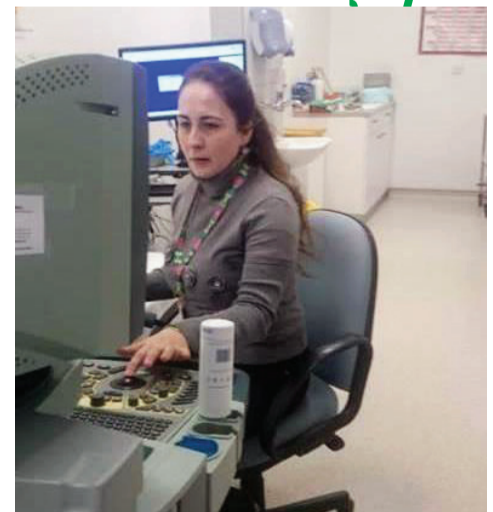
Professor R.Əliyeva, epidemiologiya kafedrasının müdiri, professor İ.Ağayev seminar haqqında təkliflərini bildiriblər. Sonda ictimai səhiyyə fakültəsinin dekani, t.ü.e.d., dosent Anar Ağayev çıxış edərək seminar haqqında təəssüratlarını bölüşüb. Bu səpgidə seminarların müəllimlərin inkişafı, tələbələrə təqdim edilən mövzuların yüksək elmi-praktiki əhəmiyyətinin artırılması baxımından təqdirəlayiq olduğunu bildirib və davamlı olmasını arzulayıb.

Əməkdaşımız London xəstəxanasında işləyib

◆ Azərbaycan Tibb Universitetinin əməkdaşları tibb sahəsində bilik və praktiki bacarıqların artırılması üçün daim müxtəlif kurslarda iştirak edirlər. Əksər hallarda ATU-nun işçiləri xarici ölkələrdə keçirilən təlimlərə qatılırlar. ATU-nun I cərrahi xəstəliklər kafedrasının əməkdaşı Esmira Əhmədova növbəti belə proqramda uğurla iştirak edib. O, Avropa Koloproktoloqlar Cəmiyyətinin təşkil etdiyi 6 aylıq təkmilləşdirmə kursunu bitirib.

E.Əhmədovanın sözlərinə görə, o, kursa müsabiqə yolu ilə qəbul edilib: «Çox rəqabətli müsabiqədən uğurla keçdikdən sonra bildim ki, kurs Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Krallığında təşkil olunur. Təkmilləşdirmə proqramı çərçivəsində Londonda yerləşən Barts Health NHS Trust xəstəxanasında işlədim. Burada keçirilən əməliyyatlarda cərrah kimi iştirak etmək, xəstələrin müayinəsini sərbəst aparmaq hüququnu əldə etmək üçün "Barts Health" qurumuna müraciət etdim. Nəticədə mənimlə işə qəbul olunan həkim kimi müqavilə bağladılar. Bu müqavilə mənə xəstələrin müayinəsini sərbəst icra etmək, cərrahi əməliyyatlarda iştirak etmək hüququnu verdi".

6 ay davam edən kurs müddətində Esmira Əhmədova xəstəxanaların kolorektal cərrahiyyə, uroginetologiya və anal fiziologiya bölmələrində işləyib: "Çanaq dibi cərrahiyyəsinə xüsusi marağımın olmasını nəzərə alaraq koloproktologiyanın bu sahəsində ixtisaslaşan həkimlərlə birgə işləyirdim, çanaq dibi sallanması sindromu olan xəstələrin müayinə və müalicəsində aktiv iştirak edirdim. Bu müddət ərzində bütün proktoloji əməliyyatların, o cümlədən, düz bağırsağın sallanması, anal inkontinensiya, uşaqlığın sallanması, rektosele və sistosele zamanı cərrahi

əməliyyatların texnikasını mənimsədim. Proktoloji xəstələrin müayinə üsullarını daha mükəmməl öyrənmək məqsədilə olduğum klinikalarda anal fiziologiya şöbələrində də çalışdım. Anal manometriya, endoanal ultrasonografiya və proktografiya kimi müayinələri sərbəst icra edirdim. Bu praktiki bacarıqlarımı daha da genişləndirmək və təkmilləşdirmək imkanını verdi". Hazırda E.Əhmədova anal manometriya, endoanal ultrasəs müayinəsi, proktografiya kimi vacib müayinələri sərbəst icra edir və nəticələrini interpretasiya edir. Bütün bunlarla yanaşı, 6 ay İngiltərənin paytaxtı Londonda yaşamaq həkimin ingilis dili səviyyəsini təkmilləşdirməyə də imkan verib.

Qeyd edək ki, ATU əməkdaşının kurs keçdiyi Barts Health NHS Trust xəstəxanası Avropanın ən böyük klinikalarından biridir. Bundan əvvəl, E.Əhmədova 2016-cı ildə Norveçdə Oslo Universitet Xəstəxanasında kolorektal və çanaq dibi cərrahiyyəsi, anal fiziologiya sahələri üzrə təkmilləşdirmə kursunu keçib.

ATU-nun mətbuat xidməti

Şüa diaqnostikası və terapiyası kafedrasında rezidentlərin seminarı başlayıb

Tədris Cərrahiyyə Klinikaşında şüa diaqnostikası və terapiyası kafedrasının rezidentləri üçün seminar keçirilib.

Açılış nitqi ilə çıxış edən kafedranın müdiri, dosent Mələhət Sultanova seminarın əsas məqsədlərini açıqlayıb. Seminarda rezidentlərin aktual mövzulara dair öz fikirlərini bildirdiyini deyən M.Sultanova şüa diaqnostikası və terapiyası kafedrasında 40 rezidentin fəaliyyət göstərdiyini, onlardan 20-sinin Tədris Terapevtik, yerdə qalanlarının isə Tədris Cərrahiyyə Klinikasında çalışdığını vurğulayıb: "Sevindirici haldır ki, bu seminarda hər iki klinikanın bazasında olan

həlli üçün hər cür şərait vardır. Rezidentlərlə işin düzgün qurulması onların gələcəkdə savadlı həkim, pedaqoq və alim kimi yetişməsində mühüm rol oynayır".

rezidentlərimizin çıxışları olacaq. Seminarlar may ayının sonunda yekunlaşacaq. Hər seminarda radiologiyanın maraqlı məqamlarına dair müxtəlif mövzularda çıxışlar dinlənəcək. Qeyd etmək istəyirəm ki, tibb təhsilinin master pilləsi sayılan rezidentura təhsilinin keyfiyyətli tədrisi səhiyyəimizin gələcəyini təmin edən prioritet məsələlərdən biridir. Düşünürəm ki, klinikalarımızda bu vacib məsələnin müvəffəqiyyətli

İlk olaraq, II kurs rezidenti Gültən Rəfibəyli "Fetal heterotaksi sindromları" mövzusunda fikirlərini seminar iştirakçılarna çatdırıb. Təqdimatdan sonra rezidentlər arasında qeyd olunan mövzu ətrafında diskussiya aparılıb.

Mələhət Sultanova seminarların uğurlu keçəcəyindən əmin olduğunu bildirərək bu işdə rezidentlərə müvəffəqiyyətlər arzulayıb.

Bu günün aktual mövzularından biri də xüsusilə qız uşaqları arasında geniş yayılmış vaxtından əvvəl cinsi inkişafın başlamasıdır. Bəs valideynlər bu zaman nə etməli və daha çox hansı əlamətlərə diqqət yetirməlidirlər?

UŞAQLARDA VAXTINDAN ƏVVƏL CİNSİ İNKİŞAFIN BAŞLAMASI HANSI PROBLEMLƏRƏ YOL AÇA BİLƏR?..

«Vaxtından əvvəl cinsi inkişafı başlayan uşaqlar öz yaşdırlarına görə uzun olsalar da, inkişaflarının sonrakı dövrlərində qısa qalırlar»

Bu haqda Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Terapevtik Klinikasının II uşaq xəstəlikləri kafedrasının pediatri, endokrinoloqu Günay Cəbraylova bildirib ki, vaxtından əvvəl cinsi inkişafı başlayan uşaqlar öz yaşdırlarına görə uzun olsalar da, inkişaflarının sonrakı dövrlərində qısa qalırlar.

"Ona görə də bu vəziyyətdə olan uşaqlar mütləq həkim-endokrinoloqun müayinəsindən keçməlidir. Normal cinsi inkişaf qızlarda 8-13, oğlanlarda 9-14 yaş aralarında başlayır. Qızlarda cinsi inkişafın ilk əlamətləri süd vəzisinin böyüməsi və ardından da qasıq nahiyəsinin və qoltuqaltı nahiyənin tüklənməsi ilə özünü göstərir. Son olaraq ilk aybaşı qanamasının başlamasıyla da sona doğru gedir. Oğlanlarda isə ilk əlamətləri xayaların böyüməsi, ardından penisin böyüməsi, qasıq və qoltuqaltı tüklənmə, səsdə qalınlaşma, bədən əzələlərində artma və yeniyetmə görünüşü ilə tamamlanır".

Həkim-endokrinoloq qeyd edib ki, bu əlamətlərin qızlarda 8 yaşından, oğlanlarda 9 yaşından əvvəl başlaması vaxtından əvvəl cinsi inkişafa dəlalət edir.

"Vaxtından əvvəl cinsi inkişafın səbəbləri kimi nəticələri də ürək açan deyildir. Günümüzə də bu mənzərə ilə qızlarda daha tez-tez rastlaşırıq. Səbəblərə nəzər salsaq görərik ki, vaxtından əvvəl cinsi inkişafın başlaması ya mərkəzlə, yəni beyinlə, ya da periferiya ilə əlaqədardır. Təəssül olsun ki, beyində və ya mərkəzi sinir sistemində əmələ gələn şişlər, doğum zamanı ortaya çıxan hidrosefaliya, menenqit və ya ensefalitə də rast gəlinir. Həm qız, həm də oğlan uşaq-

larında periferik səbəblər böyrəküstü və hipofiz vəzlərindəki şişə bağlı olaraq, artıq miqdarda esterogen və testesteron istehsalı, esterogen və testesteronun krem və ya məlhəm şəklində artıq miqdarda qəbulu ilə özünü göstərir. Qızlarda periferik səbəblər arasında yumurtalıq kistaları və yumurtalıq

Günay Cəbraylova
Pediatri-Endokrinoloq

şişləri də yer alır".

Vaxtından əvvəl cinsi inkişafın səbəbini anlamaq üçün bu problemin nəyin başlatdığını bilməyin vacib olduğundan bəhs edən pediatri-endokrinoloq, son zamanlarda uşağın yaşadığı stress və ya dəyişiklikləri müşahidə edərək, istifadə edilən vitamin və ya hormon dərmanlarına diqqət etməyin önəmli vurğulayıb. Eyni zamanda uşaqların boy inkişafının da həkim-endokrinoloq tərəfindən nəzarətdə saxlanılmasının vacibliyini qeyd edib.

"Uşaqlarda vaxtından əvvəl cinsi inkişafın nəticələri nə ola bilər?" sualını **G.Cəbraylova** belə cavablandırıb:

"Vaxtından əvvəl cinsi inkişafı başlayan uşaqlar başlanğıcda sürətlə uzanırlar və yaşdırlarından uzun olurlar. Amma normal inkişaf edən uşaqlara nisbətən sümükləri inkişaf etməyə başlayır, vaxtından əvvəl dayanır. Nəticədə bu uşaqların boyu yetkinlərə görə daha qısa qalır. Vaxtında və düzgün müalicə isə uşaqların boyunun qısa qalmasını əngəlləyərək, normal inkişafına şərait yaradır".

ATU-nun mətbuat xidməti

İnsanda 250-dən çox helmintlər xəstəlik törədir. Bu helmintlərin 65-ə qədər növü daha çox təsadüf edilir. Bunlardan da biri Teniarinxozu törədən helmintdir.

Teniarinxoz ölkəmizdə müşahidə edildiyi kimi, demək olar ki, bir çox ölkələrdə də rast gəlinir.

Teniarinxoz – lentşəkili qurdlara aid olub, mədəbağırsağ pozğunluğu, çəkinin azalması ilə müşayiət olur, anemiya və proqлотitlərin xəstənin iradəsindən asılı olmayaraq, əsasən gecələr düz bağırsağdan xaric olması ilə təzahür olunur.

Teniarinxozun törədici – Taeniarhynchus saginatusdur. Parazitin uzunluğu əsasən 5-7 metr, nadir hallarda isə 10-12 metrə çatır. Digər lentşəkili qurdlarda olduğu kimi öküz teniyası da baş (skoleks), boyun (strobil) və mindən çox bədən hissəsindən (proqлотit) ibarətdir. Helmintin hər buğumunda təxminən 150 – 170.000 tam inkişaf etmiş yumurta olur.

Qurdun baş hissəsi qara rəngdə olub, çox güclü dörd sorucu aparata malikdir. Bu sorucular hesabına helmint bağırsağın selikli qişasına yapışaraq 10 il, bəzən isə 15 il həyat fəaliyyətini davam etdirir. Çox hallarda bağırsaqda bir, bəzi hallarda isə iki teniya olur. Bəzən isə teniya ilə yanaşı bağırsaqda digər qurdlara da (askaris lumbricoides, trichinella spiralis) rast gəlinir.

Qurdun son sahibi insan, ara sahibi isə iri buynuzlu heyvanlardır. Teniyanın cinsi inkişaf dövrü insanın nazik bağırsağında başa çatır. Qurdun sürfələri – finnalrı heyvanın əzələ toxuması arasında yerləşir. İribuynuzlu heyvanlar teniyanın yumurtaları və ya bədən üzvləri ilə çirkənlənmiş qida ilə yoluxur və qan vasitəsilə sürfələri bədənə əzələ toxumasına (baş, boyun, qabırğa arası, ürək və s) gətirilir.

İnsan çiy və yaxşı bişməmiş mal əti yedikdə teniarinxozla xəstələnir. Parazit nazik bağırsağın selikli qişasına yapışaraq 2,5-3 aya tam yetişmiş formaya çatır. Belə ki, yoluxmadan 3-4 ay sonra buğumlar xəstədən xaric olmağa başlayır.

Ümumiyyətlə, xəstəlik bütün yaşlarda müşahidə edilir.

Teniarinxoz – Öküz soliteri

Əsasən heyvandarlıqla məşğul olan şəxslərdə daha çox təsadüf edilir.

Helmintlərin metabolizm məhsulları bağırsağın selikli qişasına mexaniki və toksiki-allergik təsir göstərir. Bunun nəticəsində nazik bağırsağ divarının qan kapilyarları və sinir lifləri zədələnir. Nazik bağırsağ divarında kataral iltihab inkişaf edir.

Xəstələrdə bağırsağ divarının nekrozlaşması, bəzi hallarda isə bağırsağ keçməməzliyi baş verir. Nadir hallarda isə peritonitlə nəticələnir. Hətta ölüm halları da müşahidə edilmişdir.

Klinikası: Teniarinxozun klinik əlamətləri çox müxtəlifdir. Ən klassik əlaməti mütəmadi olaraq defekasiya aktı olmadan qurdun buğumlarının aktiv hərəkət etməklə, gecələr düz bağırsağdan öz-özünə xaric olmasıdır. Təqribən hər dəfə xəstələrdən 5-7, bəzən isə daha çox buğumlar xaric olur.

Xəstələr adətən başgicəllənmə, ümumi zəiflik, ürəkbulanma, iştahanın azalması, qusma, qarında ağrılar, ishal, bəzən isə qəbizlikdən şikayət edirlər. Xəstələrdə xarakter əlamətlərin biri də anemiyadır. Bununla yanaşı xəstələrdə gastroduodenit, pankreatit, bəzi hallarda isə xolesistit müşahidə edilir.

Bir sıra hallarda xəstələrdə qarın nahiyəsində ağrılar 12-barmaq bağırsağ xorası xəstəliyində olan ağrıları xatırladır.

Teniyanın appendikulyar çıxıntıya keçməsi və Baugin qapağını qıçıldandırması nəticəsində xəstələrdə appendisit sancıları müşahidə edilir.

Bəzi hallarda xəstələrdə tez-tez bayılmalar, yuxunun pozulması, hətta epilepsiyaya bənzər tutmalar baş verir. Hər dəfə buğumlar xaric olduqda xəstələrdə iyirənmə, diksinmə kimi xoşa gəlməyən hallar əmələ gəlir. Xəstələrin böyük əksəriyyətində hər dəfə buğumlar xaric olduqda onlarda psixi sarsıntılar müşahidə edilir.

Hamilə qadınlarda teniya olduqda hamiləliyin gedişi anemiya ilə, ağır gedişli toksikoz ilə və vaxtından əvvəl doğumla nəticələnir. Müəyyən edilmişdir ki, hamilə qadınlarda teniyanın toksinləri cıfandan keçərək, dölün inkişafına mənfə təsir göstərir, hətta vaxtında doğulan uşaqların çəkisi belə 2-2,7 kq-dan artıq olmur.

Doğulan uşaqlar əzgin olur, döşü çətinliklə qəbul edir, göbəkəlinin düşmə müddəti uzanır, bəzi hallarda isə sarılıq müşahidə edilir.

Teniarinxoz orqanizmin ümumi xəstəliyi olub, bir çox üzv və toxumalarda ciddi dəyişikliklər törədir.

Teniyanın proqлотitləri bəzən orqanizmin ayrı-ayrı yerlərində də aşkar edilir. Belə ki, proqлотitlərin burun boşluğunda və uşaqlıq yolunda yerləşməsi də aşkar edilmişdir.

Teniarinxozun diqanozu kliniki əlamətlərə və parazitoloji müayinələrə əsasən qoyulur.

Kliniki olaraq ən xarakter əlamət defekasiya aktı olmadan proqлотitlərin gecələr öz-özünə anusdan xaric olmasıdır. Parazitoloji müayinə isə nəcisdən və ya anus ətrafından götürülmüş sıyrımanın müayinəsindən ibarətdir.

Diaqnoz həmçinin xəstələrdən xaric olmuş buğumların adı gözlə müayinəsinə əsaslanır.

Müalicəsində əsasən Fenasal (niklozamid) preparatı uşurla tətbiq edilir. Preparat təyin edilərkən xəstənin yaşı, çəkisi, xəstələnmə müddəti, dərmanın dozası, təyin edilmə intervalı və s. hallar mütləq nəzərə alınmalıdır.

Fenasalın əvəzinə kombinə edilmiş preparatlar- Dixlosan (dixlofen+fenasal) və Trixlosan (trixlorofen+fenasal) işlədilər bilər. Son illər Biltricide-600 preparatı geniş istifadə edilir.

Eyni zamanda xəstələrə erkək ayırdöşəyinin efir ekstraktı və borani tumu da verilir.

Xəstələrə əsas preparatlarla yanaşı, Albendazol və Mebendazol tərkibli preparatlar da təyin edilir.

Aparılan müalicənin nəticəsi son 3-4 ay ərzində proqлотitlərin düşməməsi və perianal nahiyədə yumurtanın tapılmaması ilə qiymətləndirilir.

Proqлотitlər bağırsaqlardan təmizləndikdən sonra xəstələrə polivitaminlər, həzm preparatları, öd qovucular, probiotiklər və s. kimi preparatlar təyin edilir.

Xəstəliyin profilaktikası baytarlıq və əhali arasında sanitariya-maarif işlərinin kompleks şəkildə aparılmasından ibarətdir.

Hər bir şəxs bilməlidir ki, teniarinxozu yoluxma, ancaq çiy və yaxşı bişməmiş sistiserkozlu mal ətini istifadə etdikdə baş verir.

Vüqar CAVAZADƏ
Yoluxucu xəstəliklər kafedrasının assistenti, tibb üzrə fəlsəfə doktoru

SEVİMLİ MÜƏLLİM

Əmək gigiyenası və uşaq-yeniyetmələr gigiyenası kafedrasının dosenti, tibb üzrə fəlsəfə doktoru Nəbiyeva Minayə Yolçu qızının anadan olmasının 65, elmi pedaqoji fəaliyyətinin 38 ili tamam olmuşdur.

Minayə xanım 1953-cü il yanvarın 25-də Gürcüstanın Bolnisi rayonunun Faxralı kəndində ziyalı ailəsində anadan olmuşdur. 1970-ci ildə Bakı şəhərində 111 sayılı orta məktəbi bitirmişdir. Həmin ildə N.Nərimanov adına Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunun sanitariya-gigiyena fakültəsinə daxil olmuş və 1976-cı ildə ali təhsilini uğurla başa vurmuşdur. 3 il təyinatla Xanlar rayonunun sanitar epidemioloji stansiyasında həkim epidemioloq vəzifəsində işləmiş və 1980-ci ilin yanvar ayından

Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunun əmək gigiyenası və peşə xəstəlikləri kafedrasına assistent vəzifəsinə seçilmişdir. 1994-cü ildə tibb elmləri namizədi elmi dərəcəsi almaq üçün dissertasiya müdafiə etmiş, 1996-cı ildə baş müəllim, 2004-cü ildən dosent vəzifəsinə seçilmişdir.

Dosent Nəbiyeva kafedraya gəldiyi ilk illərdən əmək gigiyenası və peşə xəstəlikləri, sonralar isə uşaq və yeniyetmələr gigiyenası fənninin bütün bölmələri üzrə yüksək elmi-metodik və pedaqoji səviyyədə mühazirə və təcrübə dərsləri aparır. Müəllimlər və tələbələr üçün olan metodiki işləmələrin təkmilləşdirilməsində, habelə mühazirə və təcrübə məşğələlərinin mətnlərinin hazırlanmasında fəal iştirak edir. O, təcrübəli elmi işçi və pedaqoq olmaqla yanaşı, öz biliyini və pedaqoji fəaliyyətini artırmaq üçün daima öz üzərində işləyir. İşçilər və tələbələr arasında dərin hörmət qazanmışdır.

Minayə xanım elmi fəaliyyətinə istehsalata qədəm qoyduğu ilk günlərindən başlamışdır. İlk məqalələri (həkim məsləhəti) Xanlar rayonunun yerli qəzetində nəşr olunmuşdur. O, 2 dərslinin, 2 tədris metodik vəsaitin, 6 metodik tövsiyənin, 78 elmi məqalənin müəllifidir.

Dosent Nəbiyeva ATU-nun və İctimai Səhiyyə fakültəsinin ictimai həyatında da fəal iştirak edir. Belə ki, hal-hazırda fakültə Problem Komissiyasının üzvü, rezidenturaya qəbul üzrə Tələbə Qəbulu Komissiyasının əmək gigiyenası ixtisası üzrə ekspertidir, həmçinin Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinin "Sağlam Təhsil – Sağlam Millət" layihəsində məktəblilərin tibbi-gigiyenik monitorinqlərində iştirak edir.

Hörmətli Minayə xanımı anadan olmasının 65 illiyi münasibəti ilə təbrik edir, ona uzun ömür, möhkəm can sağlığı, elmi və müəllimlik fəaliyyətində uğurlar arzulayıyıq.

Əmək gigiyenası və uşaq-yeniyetmələr gigiyenası kafedrasının əməkdaşları

Universitetin ümumi gigiyena və ekologiya kafedrasının professor-müəllim heyəti tələbələrin qış tətildə olması ilə əlaqədar vaxtdan səmərəli istifadə etməyə çalışır və növbəti tədris semestrinə hazırlıq işlərini davam etdirirlər.

"İzotop" kombinatında görüş

Bu baxımdan qarşıdakı semestrde İctimai Səhiyyə fakültəsinin V kurs tələbələrinə "Radiasiya gigiyenası"nın tədrisinə hazırlıq məqsədilə kafedranın professor-müəllim heyətinin respublikada radiasiya təhlükəsizliyini təmin edən mühüm obyektlərdən biri - Fövqəladə Hallar Nazirliyinin "İzotop" xüsusi kombinatında görüş olmuşdur. Bu obyektin kafedra üçün vacibliyi ondan ibarətdir ki, İctimai Səhiyyə fakültəsinin gələcək məzunlarının radiasiya gigiyenası sahəsində elmi və təcrübəli biliklərinin artırılması üçün bir tədris-təcrübə bazası kimi əhəmiyyəti vardır.

Görüş kombinatın ərazisi ilə tanışlıqdan başladı. Ərazi Abşeron yarımadasında 6 hektardan çox sahəni əhatə edir və burada ətraf mühitin radioaktiv çirklənmədən mühafizəsi, işçilərin və əraziyə yaxın yaşayış məntəqələrində yaşayan əhalinin radioaktiv şüalanmadan ehtibarlı mühafizəsi üçün bütün zəruri tədbirlər nəzərdə tutulmuşdur.

Kombinatın ərazisi müasir tələblərə uyğun abadlaşdırılmış, işçilərin səmərəli və təhlükəsiz əmək fəaliyyəti və istirahəti üçün hər cür şərait yaradılmışdır.

Görüş iştirakçıları kombinatın üç mərtəbəli inzibati binasında ümummilli lider H.Əliyevə həsr

olunmuş guşə ilə tanış oldular. Guşədə H.Əliyevin və onun layiqli davamçısı, prezident İ.Əliyevin fəaliyyətinin ayrı-ayrı sahələrinə, xüsusilə fəvqəladə hallarda əhalinin radiasiya təhlükəsizliyi və ekologiya məsələlərinin həllinə dair tədbirlərə böyük yer verilmişdir.

Görüş iştirakçıları kombinatın

diometrik, spektrometrik, istərsə də personalın şüalanmasına nəzarətdə istifadə olunan ən müasir radiometriya, spektrometriya və dozimetriya üsulları və cihazları ilə tanış oldular.

Görüşün sonunda müəllimlər "İzotop" kombinatının fəaliyyətini, habelə onun müxtəlif beynəlxalq qurumlarla – Atom Enerjisi üzrə

işlə tanış edən direktor, radiasiya təhlükəsizliyi sahəsində respublikanın aparıcı mütəxəssislərindən olan t.e.n. F.Ə.Aslanov qeyd etdi ki, kombinat burda aparılan texnoloji proseslərin müasirliyinə, əməliyyatların unikalılığına və həcminə görə regionda ilk sıralarda dayanır.

Görüş zamanı kafedranın müəllimləri radioaktiv çirklənmiş materialların dezaktivasiyası-radioaktiv tullantıların toplanması, uzaqlaşdırılması, utilizasiyası və basdırılması qaydaları və şəraitləri ilə və bu zaman həyata keçirilən radiasiya təhlükəsizliyi tədbirləri ilə tanış oldular.

Eyni zamanda istər xarici mühitin radioaktiv çirklənməsi üzərində ra-

diometrik, spektrometrik, istərsə də personalın şüalanmasına nəzarətdə istifadə olunan ən müasir radiometriya, spektrometriya və dozimetriya üsulları və cihazları ilə tanış oldular.

Beynəlxalq Agentlik, Nüvə təhlükəsizliyi agentliyi və s. əlaqələrini, işçilər üçün yaradılmış əmək, istirahət və məişət şəraitlərini əks etdirən videofilmə tamaşa etdilər. Ümid etmək olar ki, bu görüş müəllimlərin bu sahədə informasiya bazasının genişlənməsinə, gələcəkdə tədris prosesinin daha səmərəli və dolğun təşkilinə, kafedra ilə kombinat arasında kadrların hazırlanması və ixtisaslarının artırılması, kombinatın müasir maddi-texniki bazasından və kadr potensialından istifadə etməklə elmi və təcrübəli əlaqələrin daha da güclənməsinə kömək edəcəkdir.

M.KAZIMOV,

Ümumi gigiyena və ekologiya kafedrasının müdiri, professor

Təhlükəli qaz, radon

"Yerin coğrafi en dairəsindən və torpaqda radioaktiv elementlərin paylanma xüsusiyyətindən asılı olaraq əhali bu və ya digər dərəcədə təbii radiasiya fonunun təsirinə məruz qalır"

Bu fon Kosmik və Yer mənşəli olmaqla iki qrupa bölünür. Kosmik mənşəli təbii radiasiya dünya fəzasının müxtəlif sahələrindən Yer planetinə doğru istiqamətlənmiş yüklü hissəciklər seli tərəfindən yaradılır və çox küzi hissəsi yer səthinə çatır.

Yer mənşəli təbii radiasiya fonu isə yer qabığında olan təbii radiozotopların verdiyi şüalar hesabına yaranır. Bununla yanaşı son illərdə alimlər öyrənmişlər ki, təbii radiasiya mənbələri arasında gözlə görünməyən, dadi və qoxusu olmayan, havadan 7,5 dəfə ağır radon qazı da əhəmiyyətli yer tutur. Birləşmiş Millətlər Təşkilatı (BMT) nəzdində Atom Radiasiyasının Təsiri üzrə Elmi Komitənin (ARTEK) qiymətləndirməsinə görə radon öz parçalanma məhsulları ilə əhalinin yer mənşəli mənbələr hesabına aldığı illik effektiv ekvivalent dozanın 3/4 hissəsini təşkil edir ki, bunun da təxminən yarısı təbii mənbələrdəki radonun payına düşür. İnsanlar bu dozanın böyük hissəsini havası yaxşı dəyişdirilməyən qapalı mənzillərdə tənəffüs havası ilə orqanizmə daxil olan radon və onun parçalanma məhsulları hesabına alır.

Öyrənilmişdir ki, mötədil iqlim zonalarında qapalı otaqlarda radonun konsentrasiyası xarici mühitə nisbətən orta hesabla 8 dəfəyə qədər çox olur. Tropik ölkələrdə isə hava çox isti olduğu üçün otaqların qapı və pəncərələrinin daha çox açıq olması hesabına radon qazı-

nin konsentrasiyası xarici mühitdən çox fərqlənir. Ümumiyyətlə mənzillərin xarici mühitdən izolyasiyası yüksək olduqca, orada toplanan radon qazı və onun parçalanma məhsullarının konsentrasiyası da bir o qədər çox olur. Yuxarıda qeyd olunduğu kimi torpaqda əmələ gələn radon qazı tədricən yer səthinə doğru hərəkət edir və havadan ağır qaz olduğu üçün binaların zirzəmisinə dolur və orada toplanır. Eyni zamanda binaların tikinti materiallarının tərkibindəki radionuklidlərdən ayrılan radon qazı və birbaşa mənzillərə, dolur, ya da binaların aşağı mərtəbələrindəki mənzillərə və zirzəmiyə doğru axın edərək orada toplanır. Bina daxilində qızdırıcı sistem işə salındıqda (xüsusən payız və qış mövsümlərində) temperaturun yüksəlməsi və barometrik təzyiqin azalması hesabına mənzillər sanki "nasos" kimi radon qazını yuxarı mərtəbələrə sorub qaldırır. Nəticədə mənzillərdə radon qazının və onun parçalanma məhsullarının həcmi aktivliyi xeyli yüksəlir.

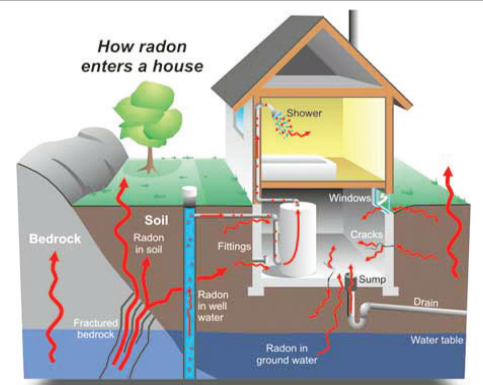
ARTEK-in məlumatına görə hazırda Yer kürəsi əhalisinin 1%-ə qədərini bilavasitə içmək üçün istifadə etdiyi suyun radona görə aktivliyi 1 milyon Bk/m³-dən, 10%-

ə qədərini isə 100000 Bk/m³-dən çoxdur. Amma nəzərə almaq lazımdır ki, insanın içməli sulara olan tələbatının böyük hissəsi xörəklərlə, çay, kofe və s. kimi isti içkilər hesabına ödənilir ki, bu zaman da radonun çox hissəsi sudan ayrılaraq tənəffüs zonası havasına qarışır. Deməli bu qazın yalnız qaynadılmayan təbii su ilə orqanizmə daxil olmaq ehtimalı vardır. Eyni zamanda öyrənilmişdir ki, hətta bu yolla orqanizmə daxil olduqda belə radon tez də xaric olur. Daha böyük təhlükə tərkibində yüksək konsentrasiyada radon olan su buxarlarının tənəffüs havası ilə ağ ciyərlərə daxil olmasıdır ki, buna da daha çox mənzillərin vanna otaqlarında rast gəlinir.

Əsrin ikinci yarısından başlayan enerjiyə qənaət kompaniyası bu ölkədə mənzillərin ventilyasiyasının daim azalması ilə müşayiət olunmağa başladı. Nəticədə, 1950-1970-ci illərdə mənzillərin ventilyasiyası iki dəfə azaldığı halda, otaqlarda radonun konsentrasiyası üç dəfədən çox artdı. Nəticədə hər ildə 1 hektovatt elektrik enerjisinə görə isveçrəlilər 5600 adam. zivert əlavə şüa dozası almaları oldular.

ARTEK-in qiymətləndirməsinə görə radon və onun parçalanma

məhsulları hesabına alınan effektiv ekvivalent doza orta hesabla ildə 1 millizivert təşkil edir ki, bu da insanların təbii mənbələr hesabına aldıkları dozadan təxminən iki dəfəyə qədər çoxdur. Hazırkı Radiasiya Təhlükəsizliyi Normalarına görə yeni layihələşdirilən yaşayış və ictimai binalarda radonun illik ekvivalent həcmi aktivliyi 100 Bk/m³-dən, istismarda olan binalarda isə 200 Bk/m³-dən çox olmamalıdır. Radonun insan sağlığına təsirinin öyrənilməsinin nəticələri barədə statistik məlumatlarda göstərilir ki, Böyük Britaniyada ildə 1500-2500-ə qədər insan ağciyər xərçənginə tutulur. ABŞ Ətraf Mühitin Mühafizəsi Agentliyinin mütəxəssisləri qeyd edirlər ki, ABŞ-da hər il radon qazının təsirindən baş verən ağciyər xərçəngi nəticəsində 7 mindən 30 minə qədər insan dünyasını dəyişir. Bütün bunlara rəğmən xərçəng xəstəliyini öyrənən Beynəlxalq Agentliyin ekspertləri eksperimental və epidemioloji tədqiqatlarla əsasən 1987-ci ildə radon və onun parçalanma məhsullarının insanlar üçün şərtsiz olaraq kanserojenliyini qəbul etmişlər. Bununla əlaqədar ar-

tiq bir sıra ölkələrdə radon probleminin həlli üzrə xeyli işlər görülmüşdür. 1985-ci ildən ABŞ-da, 1987-ci ildən başlayaraq Böyük Britaniya və bəzi digər Avropa ölkələrində, 15 ildən çoxdur ki, İsveçrədə xüsusi radon proqramı fəaliyyət göstərir. MDB ölkələrindən 1989-cu ildən başlayaraq Ukraynada radonun monitorinqi keçirilir. 1994-cü ildən Rusiyada "Radon" proqramı fəaliyyətdədir.

Respublikamızda da radonogen ocaqların mövcudluğunu və həmin problemin ölkəmiz üçün də aktuallığını nəzərə alaraq Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 31 iyul 2014-cü il tarixli 236 sayılı sərəncamı ilə "Azərbaycan Respublikasında radon təhlükəsinin tədqiqi və azaldılması üzrə 2014-2018-ci illər üçün tədbirlər proqramı" təsdiq edilmişdir və hazırda həmin proqram üzrə işlər davam etdirilir.

Şahal SƏMƏDOV, dosent
Vaqif ƏLİYEV, baş müəllim
Ümumi gigiyena və ekologiya kafedrasının əməkdaşları

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SƏHIYYƏ NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN TİBB UNİVERSİTETİ

KAFEDRALAR ÜZRƏ AŞAĞIDAKI YERLƏRİ TUTMAQ ÜÇÜN MÜSABİQƏ ELAN EDİR

Kafedraların professorları:

- I mamalıq və ginekologiya kafedrası - 1 yer
- IV daxili xəstəliklər kafedrası - 1 yer
- II uşaq xəstəlikləri kafedrası - 1 yer
- Mikrobiologiya və immunologiya kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)

Müsabiqədə iştirak etmək üçün sənədlərin təqdim olunma müddəti elan qəzetdə dərc olunduğu gündən 30 gün keçənədəkdir. Sənədlər rektorun adına yazılmış ərizə ilə birlikdə aşağıdakı ünvanla təqdim edilməlidir:

AZ 1007, Bakı şəhəri, Ənvər Qasımlı küçəsi, 14
Telefon: 597-10-08, 597-41-69, 597-43-23

DİQQƏT!

Müsabiqədə iştirak etmək istəyənlərin nəzərinə!

2017-2018-ci tədris ilindən başlayaraq, kafedralar üzrə vakant yerləri tutmaq üçün müsabiqədə iştirak edənlər Elmi katibliyə aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

1. Rektorun adına ərizə
2. Kadrlar uçotunun şəxsi vərəqəsi
3. Kafedradan verilmiş xasiyyətnamə. Xasiyyətnaməni kafedranın müdiri və qrup həmkarlar təşkilatının sədri imzalamalıdır. Xasiyyətnamənin müsbət və ya mənfəi olması, o cümlədən bu şəxsin yeni müddətə kafedrada çalışıb və ya çalışmaması əsaslandırılmalıdır. Kafedra müdiri vəzifəsinə iddiaçılara xasiyyətnaməni fakültənin dekanı və həmkarlar təşkilatının sədri imzalamalıdır.
4. Xüsusi formada tərtib edilmiş tərcümeyi-halın çap forması və elektron variantı. Burada şəkil, ad, soyad, bitirdiyi məktəblər, elmi ad və dərəcələr, bildiyi dillər, bildiyi kompüter proqramları, çap olunmuş işlərin sayı, işlədiyi yerlər, hazırkı vəzifədə neçə il çalışması, niyə bu vəzifədə yenidən seçilmək istəməsi, olduğu ixtisasartırma kursları, ailə vəziyyəti, ünvan və telefonu göstərilməlidir.
5. ATU-nun Klinika və Laboratoriyalarında çalışanlar üçün son beş ilin həkimlik fəaliyyəti barədə klinikadan verilmiş arayış. Arayış klinikanın direktoru və həmkarlar təşkilatının sədri tərəfindən imzalanmalıdır.
6. Son beş il ərzində çap olunan elmi işlərin siyahısı və sürətləri. Siyahı müəllif və kafedra müdiri tərəfindən imzalanmalıdır.
7. Açıq mühazirənin və ya açıq təcrübə dərslərin videoçəkilişinin diski.
8. Şəxsiyyət vəsiqəsinin surəti

Qeyd: ATU-nun əməkdaşı olmayan mütəxəssislər siyahıdakı 3-cü, 5-ci və 7-ci bənddəki sənədlərin əvəzinə, sonuncu iş yerindən verilən xasiyyətnamə, işlədiyi klinikadan həkimlik fəaliyyəti barədə arayış və əmək kitabçasından çıxarışı təqdim etməlidir.

Tələbələrımızın "Şahdağ" turizm mərkəzinə səfərləri təşkil edilib

Azərbaycan Tibb Universitetinin tələbələrini asudə vaxtlarını düzgün və səmərəli keçirmələri üçün "Şahdağ" qış-yay turizm kompleksinə səfərləri təşkil edilib.

rak ediblər. Səhər saat 7:00-da başlayan gəzinti axşam 20:00-da bitib. İştirakçıların gediş-gəlişi komfortlu avtomobillərlə həyata keçirilib. Tələbələr səfərdən çox razı qalıblar. Hər zaman

Azərbaycan Gənclər Klubunun təşkilatçılığı və ATU TGT-nin tərəfdaşlığı ilə 21 yanvarda və 1 fevralda turizm mərkəzinə turlar təşkil edilib. Turlarda müvafiq olaraq ATU TGT-nin sədri Tural Əzizov və təşkilatın müavini Rauf Vəliyev rəhbər və nümayəndə qismində iştirak

tələbələrini düşüncəli təşkilat bundan sonra da bu tipli birgə gəzintilər təşkil etməyi planlaşdırır. Məlumat üçün bildirik ki, hazırda təşkilatın 1000 nəfərdən çox fəal üzvü var. Təşkilata qoşulmaq istəyənlər fakültə nümayəndələri ilə əlaqə saxlaya bilərlər.

Qarabağ harayı

QARABAĞ ÇAĞIRIR BİZİ

Ey insanlar, eşidin siz,
Qarabağ çağırır bizi.
Vətən səsi, Vətən hayı
Qarabağ çağırır bizi.

Babək, Nəbi, Həcər gəlsin,
Qoç igidlər, ərlər gəlsin.
Can fəda edənlər gəlsin,
Qarabağ çağırır bizi.

Qarabağın qara baxtı,
Yağlar qurublar taxtı.
Viran qoyaq o paytaxtı,
Qarabağ çağırır bizi.

Qeyrət, hünər meydanıdı
Qarabağda bu gün, inan.
Düşməne olmasın aman,
Qarabağ çağırır bizi.

Laçın, Şuşa, Kəlbəcərin,
Gözləri yol çəkir bu gün.
Meydanıdır igidlərin,
Qarabağ çağırır bizi.

Qan yaddaşına yazılıb
Xocalının faciəsi.
Düşündürür hər bir kəsi,
Qarabağ çağırır bizi.

Görək xalqın birliyini.
Ucaldaq haqqın səsinə.
Qovaq o mənfur düşməni,
Qarabağ çağırır bizi.

"İgid əsgər, möhkəm dayan",
Nə qədər canında can var.
Erməniyə udduraq qan,
Qarabağ çağırır bizi.

Qoy ordumuz zəfər çalsın,
Qələbə bayrağın sancsın.
Oğul gərək qisas alsın,
Qarabağ çağırır bizi.

Mirzamin
MUXTAROV,
Yoluxucu xəstəliklər kafedrasının
dosenti

ŞUŞAM YUXUMA GƏLDİ...

Bu gecə möhtəşəm bir gecə idi...
Hər tərəf yaşıllıq, gül-çiçək idi.
Zirvədə dövr edib süzən qartallar,
Yamacda gül dərən, qaçan uşaqlar,
Hər yer bir gözəllik məskəni idi,
Bu bir yuxumuydu, həqiqətmiydi?

Uzaqdan yayılan Cabbarın səsi,
Xarı bülbüllərin şaqraq nəğməsi.
Xanın dalğalanan gur zəngülesi
Sanki qanadlanır, göyə uçurdu,
Elə bil ruhumu alıb qaçırdı...

Budur can dərmanı İsa bulağı,
Unutmaq olarmı de bu məkanı?
Vəfasız Xasayın vəfalı yarı
Yenə "Məclisi-üns"ə yığmış qızları,
Kimi şeir deyir, kimi saz çalır,
Qasım bəy Zakir də yenə söz alır:

-Şuşam Qarabağın cənnət məkanı,
Sən Azərbaycanın sevgi dastanı.
Xarı bülbüllərin de niyə susdu,
Çağlar bulaqların niyə qurudu?
Düşmənlər gülləsindən qəlbi inləyən
Üzeyirinmi ruhu bizlərdən küsdü?

Haqqın var, can torpaq, bizdən küsməyə,
Ağlayıb, sızlayıb inləməyə.
Çünki yaylağında "dığalar" gəzir,
Xan qızının harayı göyə yüksəlir:
-Şuşanı qaytarın geri!
Şuşanı qaytarın geri!

Möhtəşəm uğultu məni ayıldı,
Elə bil Şuşadan evə qayıtdım.
Baxdım dalğalanan, əsən pərdəyə,
Bir də pəncərəmdən baxan səhərə.
İlahi, bəs o möhtəşəm qala, o dağ, o dəre
Necə yerləşmişdi kiçik bir evə?
Baxıb pəncərəyə, gələn səhərə,
Dedim boğazımı sıxan qəhərə:
-Demə, rüyamda bizə
Doğma Şuşam gəlmiş idi...

...Amma qədimlərdən bir məsəl də var,
Necə gözəl deyib bizim atalar:
-Gün gələ, rüyalar bir gün çin olar!

İradə RZA,
Xarici dillər kafedrasının müəllimi

X
o
c
a
l
ı
y
a
ə
d
a
l
ə
t

Etibarsız sayılır

I müalicə-profilaktika fakültəsinin II kurs, 166^a qrup tələbəsi Sədrayeva Tərvət Əlifəddin qızının adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

I müalicə-profilaktika fakültəsinin VI kurs, 101^a qrup tələbəsi Məmmədli Rahim Elçin oğlunun adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Əhmədova İlahə Nazim qızına 2009-cu ildə Azərbaycan Tibb Universiteti tərəfindən şüa diaqnostikası ixtisası üzrə verilmiş internatura vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Allah rəhmət eləsin!

Hərbi Tibb fakültəsinin əməkdaşları tibbi profilaktika kafedrasının baş müəllimi, tibb xidməti polkovnik-leytenantı Şahin Süleymanova atası

Nəzər müəlliminin vəfatından kədərli-diklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir. Tibbi fizika və informatika kafedrasının əməkdaşları kafedranın dosenti Cavanşir Rəhimova dayısı

Telman Abbasovun vəfatından kədərli-diklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Ftiziatriya kafedrasının əməkdaşları kafedranın laborantı Kəmalə Quliyevaya anası **Şəfiqə xanımın** vəfatından kədərli-diklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Travmatologiya və ortopediya kafedrasının əməkdaşları kafedranın

assistenti, tibb üzrə fəlsəfə doktoru **Sabir Mirzəyevin** vaxtsız vəfatından kədərli-diklərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

ETM-in kollektivi iş yoldaşları Ağashirin Rüstəmov qardaşı **Şahin Rüstəmovun** vəfatından kədərli-diklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Baş redaktor
ELDAR İSMAYIL

Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.
Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Qəzet "Təbib" qəzetinin kompyuter mərkəzində yığılır, səhifələnilir, "Bəxtiyar-4" İKŞ-də çap olunur.

ÜNVANIMIZ:
Mərdanov qardaşları - 98^c
2-ci mərtəbə,
Tel.: 595-24-97
tabibqazeti@gmail.com

Lisensiya H - 022633
İndeks -0269
Sayı 1800